

VM - valtiovarainministeriö

Lausuntopyyntö VM037:00/2017

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi maksulaitoslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

FA:n lausunto maksulaitoslain ym. muutoksia koskevasta HE-luonnoksesta

Finanssiala ry (FA) kiittää lausuntopyynnöstä. FA pitää ehdotettuja muutoksia yleisesti ottaen onnistuneina ja toisen maksupalveludirektiivin (PSD2) mukaisina. FA haluaa kuitenkin nostaa esille seuraavat näkökohdat.

Maksulaitoksen toimilupahakemukseen sisällytettävät tiedot

Maksulaitosten toimilupahakemuksia koskevan PSD2 5 artiklan 5 alakohdan mukaan *pankkiviranomainen antaa --- asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan mukaisesti ohjeet, jotka koskevat tietoja, jotka on toimitettava toimivaltaisille viranomaisille maksulaitosten toimilupahakemuksessa, tämän [5] artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a, b, c, e ja g–j alakohdassa säädetyt vaatimukset mukaan luettuina*. Suunta- viivojen tarkoituksena on yhdenmukaistaa maksulaitosten toimilupahakemuksissa edellytettävät tiedot. Euroopan pankkivalvoja (EBA) julkaisi 11.7.2017 lopulliset suuntaviivat maksulaitosten toimilupahakemuksissa sekä sähkörahayhteisöjen ja tilitietopalveluja tarjoavien palveluntarjoajien rekisteröintihakemuksissa edellytettävistä yksityiskohtaisista tiedoista (EBA/GL/2017/09¹).

Finanssivalvonnalla on toimivalta antaa täydentäviä määräyksiä ilman toimilupaa toimivien eli rekisteröityjen palveluntarjoajien rekisteröintihakemusten osalta. Toimivaltaa ei kuitenkaan ole maksulaitosten toimilupahakemusten osalta, mitä PSD2 5 artiklan 5 alakohta käytännössä edellyttää. FA ehdottaa, että maksulaitosten toimilupahakemuksia koskevaa 11 §:ää täydennettäisiin Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudella.

Perusteluissa olisi lisäksi hyvä selvyiden todeta, että luottolaitoksilla on 11 artiklan 1 kohtaan perustuen oikeus tarjota luottolaitostoiminnasta annetun laissa tarkoitetun toimiluvan ja sallitun liiketoiminnan puitteissa kaikkia PSD2:n liitteessä I tarkoitettuja maksupalveluja.

Maksutilipalvelujen tarjoaminen maksulaitoksille

PSD2 36 artiklan mukaan *maksulaitoksilla* on oltava luottolaitosten maksutilipalveluihin objektiivisin, syrjimättömin ja oikeasuhteisin perustein. Pääsyn on oltava riittävän laaja, jotta *maksulaitokset* voivat tarjota maksupalvelujaan esteettä ja tehokkaasti.

¹ <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/payment-services-and-electronic-money/guidelines-on-authorisation-and-registration-under-psd2>

Maksulaitoksilla tarkoitetaan 11 artiklan 1 alakohta huomioon ottaen vain sellaisia maksupalveluntarjoajia, joille on myönnetty maksulaitostoimilupa. Rekisteröidyt maksupalveluntarjoajat eivät ole maksulaitoksia. FA toteaa, että HE-luonnoksen 41 d §:n 1 momentista tulee poistaa direktiiviin perustumattomina viittaukset 7 ja 7 b §:iin.

Vaikka 36 artikla koskee vain maksulaitoksia, tulisi tasapuolisten palvelujen tarjontaa koskevien edellytysten koskea myös muita toimiluvan saaneita maksupalveluntarjoajia, kuten luottolaitoksia. Tämän takia perusteluissa olisi syytä todeta, että maksulaitoksia koskevan sääntelyn tarkoituksena ei ole rajoittaa muiden toimiluvan saaneiden maksupalveluntarjoajien oikeutta saada maksuliikepalveluja toiselta toimiluvan saaneelta maksupalveluntarjoajalta. Suomessa toimii tälläkin hetkellä muun muassa maksujärjestelmiin epäsuorasti osallistuvia ja sijoituspalveluihin keskittyneitä talletuspankkeja, jotka hankkivat toiminnassaan tarvitsemansa maksuliikepalvelut toiselta luottolaitokselta.

Henkilökohtaiset turvatunnisteet ja pääsyn laajuus

Markkinoilla nykyisin toimivat tilitietopalvelujen tarjoajat käsittelevät ns. "screen scraping" -teknologian avulla verkkopankin kautta saatavissa olevien tili- ja tilitapahtumatietojen lisäksi myös muun muassa luotto- ja sijoitustietoja. Nämä palvelut myös pyytävät ja käyttävät pankkien myöntämiä tunnistusvälineitä omissa palveluissaan.

Selvyyden vuoksi tulisi todeta, että tilinpitäjällä ei ole velvollisuutta sallia eikä käyttäjällä ole velvollisuutta hyväksyä turvatunnisteiden ja verkkopankin kautta saatavien tietojen rajoituksetonta tai laajempaa käyttöä kuin PSD2 65, 66 ja 67 artiklat edellyttävät. Mikäli tietoja hankitaan muista rahoituspalveluista tai mikäli niitä käytetään muihin tarkoituksiin, edellytyksinä tulee olla tilinpitäjän ja käyttäjän nimenomainen suostumus. Lisäksi on huomattava, että rahoituspalvelua, kuten sijoituspalveluja, voi tarjota viime kädessä muu taho kuin tilinpitäjä.

Maksutietojen luovuttaminen ja hyödyntäminen saman ryhmittymän sisällä

Maksulaitoslain 38 §:ssä ja vastaavasti luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 15 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla yritykselle. Siirron kohteena eivät voi olla arkaluontoiset tiedot tai sellaiset tiedot, jotka perustuvat asiakkaan ja muun kuin ryhmittymään kuuluvan yritysten välisten maksutietojen rekisteröintiin.

PSD2 avaa rajapinnat tilitietopalveluita tarjoaville palveluntarjoajille, eivätkä asiakkaan tilitapahtumat ole enää vain tilinpitäjän tiedossa. Tilitietopalvelun tarjoajan mahdollisuuksia hyödyntää tietoja ei ole myöskään nimenomaisesti rajoitettu. Maksutietoja koskevan luovutuskiellon laajuutta ja sisältöä tulisikin tarkastella uudestaan, jotta toimintaympäristön muutokset voidaan ottaa huomioon ja varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille maksupalveluntarjoajille.

Luottolaitoksille asetettavat riskienhallintavaatimukset

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun 16 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jonka mukaan luottolaitoksiin sovellettaisiin maksulaitoslakiin ehdotettuja operatiivisten ja turvallisuusriskien hallintaa sekä poikkeama- ja petosilmoituksia koskevia 19 a ja 19 b §:ää.

Ottaen huomioon talletuspankkien yhteenliittymistä annetussa laissa (599/2010) yhteenliittymän keskusyhteisölle säädetyt tehtävät FA ehdottaa täsmennystä, jonka mukaan talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu keskusyhteisö voi laatia arvion yhteenliittymään kuuluvan jäsenluottolaitoksen puolesta, jos Finanssivalvonta myöntää siihen luvan.

Maksupalveluja koskevien operatiivisten riskien hallinta ja poikkeamaraportointi on kiinteä osa maksupalveluja tarjoavien luottolaitosten operatiivisten riskien hallintaa jo luottolaitoslainsäädännön nojalla. Näin ollen PSD2:sta johtuvien muutosten ei tulisi johtaa käytännössä päällekkäisiin tai ristiriitaisiin velvoitteisiin.

Suomessa ei ole postisiirtoa tarjoavia laitoksia

PSD2 2 artiklan ja 11 artiklan 1 alakohdan mukaan laitoksen, joka voi tarjota postisiirtoa kansallisen lainsäädännön mukaan, ei tarvitse hakea maksulaitostoimilupaa tai rekisteröityä maksupalveluntarjoajaksi. FA toteaa, että yleispalveluvelvoitteen alaisilla postiyrityksillä, kuten muillakaan postiyrityksillä, ei ole Suomen lainsäädännön mukaan oikeutta tarjota postisiirtoa.

Postisiirtoa tarjoavia laitoksia, käytännössä postipankkeja, toimii muualla EU:ssa, mutta ei Suomessa. Suomessa postisiirto oli Postisäästöpankin ja myöhemmin Posti-pankin tarjoama palvelu, josta siirryttiin kokonaan tilisiirtoon 1990-luvun alkupuolella.

FINANSSIALA RY

Päivi Pelkonen